

Erivajadusega lapse toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

Laps on arenguliste erivajadustega kui tema võimed, tervislik seisund või muud omadused erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ning õppe- ja kasvatusprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt.

Meeskond (rühmaõpetajad, eripedagoog, liikumisõpetaja, muusikaõpetaja, logopeed, tervishoiutöötaja) selgitab sügisperioodil (august- september) välja arengulise erivajadustega (AEV) lapsed, jälgides kõiki arenguvaldkondi:

- a) kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, lugemine, ettelõetud teksti mõistmine jne;
- b) kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus; silma ja käe koostöö, teabe mõtestamine;
- c) sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanuga, käitumine jne;
- d) motorika: üld- ja peenmotorika;
- e) eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoidmine;
- f) mäng

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist.

Pedagoogid viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.

Lapse arengu hindamise ja analüüsimise aluseks on:

- a) eeldatavad üldoskused antud vanuses;
- b) õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade tulemused;
- c) lapse enda individuaalne areng;
- d) õppekavas toodud lapse arengu eeldatavad tulemused.

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatud ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

Lapse arengu jälgimiseks koostatakse igale lapsele arengumapp.

Arengumapp peaks sisaldama:

- a) pedagoogide poolt valitud laste töid;
- b) lapse huvitavaid ütlemissi, arvamusi ja sõnalist loomingut;
- c) lapsevanemate küsitluslehti lapse kohta;

- d) rühmaõpetajate täidetud lapse arengu vaatluslehti, arengu ja mängu kirjeldust.
- e) arenguliste eripärade korral koostatud IAK

Rühmaõpetajad:

- 1) hindavad last ja analüüsivad hindamistulemusi, peavad lapse kohta vaatluspäevikut, kuhu fikseerivad kirjalikult lapse positiivsed ja negatiivsed situatsioonid, konfliktid, lahendused ja muu olulise;
- 2) lapse arengukirjeldused kogutakse lapse arengumappi;
- 3) rühmameeskond analüüsib lapse arengu hindamise tulemusi ja toetamise võimalusi ning muud olulist;
- 4) pöörduvad lapsevanema poole, viivad läbi arenguvestlusi, kaasavad lapsevanema koostööle lapse toetamiseks. Soovitavad erialaspetsialisti konsultatsiooni;
- 5) teevad koostööd logopeediga ja otsivad koos lahendusi;
- 6) teavitavad õppealajuhatajat ja direktorit AEV lapsest ja tema olukorrast;
- 7) teavitavad ja konsulteerivad teiste õpetajatega, kes veel lapsega tegelevad;
- 8) vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse erialaspetsialistile esitamiseks;
- 9) osalevad individuaalse arenduskava koostamisel ja elluviimisel.

Logopeed:

- 1) hindab lapse kõneloomet ja kõne mõistmist ning sellega seotud tunnetusprotsesside arengutaset;
- 2) tegeleb vajadusel lapsega individuaalselt;
- 3) nõustab rühmaõpetajaid ja lapsevanemaid kõne arendamiseks;
- 4) osaleb vajadusel arenguvestlustel;
- 5) koordineerib tööd arenguliste erivajadustega lastega: teeb ettepanekuid eriarstide või teiste asutuseväliste spetsialistide konsultatsioonidele suunamiseks, vormistab vajalikud väljavõtted ja kõne iseloomustused ning teavitab sellest juhtkonda;
- 6) osaleb individuaalse arenduskava koostamisel ja elluviimisel.

Liikumisõpetaja, muusikaõpetaja:

- 1) hindab ja analüüsib last lähtuvalt oma õppevaldkonnast;
- 2) teavitab ja konsulteerib rühmaõpetajaid lähtuvalt oma õppevaldkonnast;
- 3) osaleb vajadusel arenguvestlusel.

Õppealajuhataja:

- 1) tutvub arengulise erivajadusega lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest;
- 2) nõustab rühmameeskonda üldises töökorralduses pakkudes erinevaid lahendusi;
- 3) teeb koostööd logopeediga;
- 4) informeerib direktorit, teeb ettepanekuid.

Direktor:

- 1) võimaldab pedagoogidele, sh logopeedile koolitusi;
- 2) suunab lapsevanema Rajaleidja`sse või Tartu Haridustugiteenuste Keskusesse.

Individuaalne arenduskava (edaspidi IAK) on kirjalik dokument, mis määrab kindlaks lapse arengulisi erivajadusi arvestava õpetuse individuaalsed eesmärgid ja sisu, ajalise kestuse, õppematerjali kohandamise ja hindamise. Olenevalt erivajadustest esitab IAK lapse arengule rühma õppekavaga võrreldes kas kõrgendatud (andekad lapsed) või vähendatud (arengulise mahajäämusega lapsed) nõudmisi.

Individuaalne arenduskava koostatakse kas arenguvaldkondade kaupa või õppetegevuse valdkondade ja üldoskuste kaupa.

Arenguvaldkondade kaupa:

- a) kognitiivsed oskused;
- b) sotsiaalsed oskused, sh käitumine;
- c) kommunikatsioon;
- d) motoorika;
- e) eneseteenindus.

Õppetegevuse valdkondade ja üldoskuste kaupa:

- a) mina ja keskkond;
- b) keel ja kõne;
- c) matemaatika;
- d) kunst;
- e) muusika;
- f) liikumine;
- g) õpi- ja tunnetustegevus;
- h) mäng;

- i) sotsiaalsed oskused;
- j) enesekohased oskused.

IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis õppe- ja kasvatustegevuste valdkondades, mille arengutase erineb oluliselt eeldatavast eakohasest arengust.

Erivajadustega laste töö korraldus

Aeg	Tegevus
August-september	Laste vaatlus, hindamine, probleemide kirjeldamine, määratlemine.
Septembri 4.nädal - oktoobri 1.nädal	RAM – määratletakse lapse arengutase, erivajadus, planeeritakse tugiteenused, lisa konsultatsioonide vajadus (psühholoog, nõustamiskomisjon, jne).
Oktoober	LAM + IAK koostamine – kes mida teeb, täpsustatakse valdkonnad.
Aprill	LAM = IAK analüüs, kokkuvõtted, vajadusel uute eesmärkide seadmine (rühma vahetus, vm).
Aprilli 4. nädal	AV = analüüsi ja kokkuvõtte tutvustamine lapsevanemale, vajadusel uute eesmärkide seadmine.

TTK – tugiteenuste koordinaator; töö eesmärgiks on varakult avastada erivajadustega lapsed, sekkuda ja rakendada vajalikke

tugiteenuseid:

- kutsub kokku RAM-i ja LAM-i, nõustab rühma õpetajaid lapse hindamisel ning selle vormistamisel - iseloomustuse, IK, KVK ja IAK koostamisel ning täitmisel;
- nõustab õpetajaid, lapsevanemaid erinevate arenguliste probleemide korral (lisa tugiteenus, rehabilitatsiooniplaan, vajadusel võrdleva hinnangu soovitamise);
- korraldab koostööd majaväliste spetsialistidega – HTK, Rajaleidja, TÜ Lastekliinik, psühholoogid, vm.

LAM – lapse arendusmeeskond

RAM – rühma arendusmeeskond

Vajadusel nõustatakse lapsevanemaid kooliminevale lapsele sobiva õppevormi valikul või koolipikenduse osas.

Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.